

3 (Sem-2/CBCS) PHI HG/RC

2024

PHILOSOPHY
(Honours Generic/Regular Course)

Paper : PHI-HG/RC-2016

(Indian Philosophy)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following as directed : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the meaning of the word 'Astika'
in Indian philosophy?

ভাৰতীয় দৰ্শনত 'আস্তিক' শব্দৰ অৰ্থ কি ?

(b) Who is the founder of Samkhya
philosophy?

সাংখ্য দৰ্শনৰ প্ৰতিষ্ঠাতা কোন ?

24A/588

(Turn Over)

(2)

- (c) Jaina metaphysical theory is called _____.
(Fill in the blank)

জৈন দৰ্শনৰ আধ্যাত্মতত্ত্বক _____ বুলি কোৱা হয়।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

- (d) Give an example of Jnanalaksana Pratyaksa.

জ্ঞানলক্ষণ প্রত্যক্ষৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

- (e) 'Nirvana' is related with which Noble Truth of Buddhism?

'নিৰ্বাণ' বৌদ্ধ দৰ্শনৰ কোনটো আৰ্যসত্যৰ লগত জড়িত?

- (f) What is the first product of evolution according to Samkhya?

সাংখ্য দৰ্শনৰ মতে, জগতৰ ক্ৰমবিকাশৰ প্ৰথম উৎপাদন কি?

- (g) How many paths are suggested by the Buddha philosophy for the cessation of suffering?

দুখ নিবৃত্তিৰ উপায় হিচাপে বৌদ্ধ দৰ্শনে কেইটা পথ বা মাৰ্গৰ কথা উল্লেখ কৰিছে?

24A/588

(Continued)

(3)

- (h) What is the meaning of Ramanuja's philosophy of Visistadvaita?

ৰামানুজৰ দৰ্শনৰ মতে বিশিষ্টাদ্বৈতৰ অৰ্থ কি?

- (i) Who is the author of Brahmasutra?

'ব্ৰহ্মসূত্ৰ'ৰ ৰচক কোন?

- (j) "Ananta Dharmakam Vastu." Which philosophical system supports this statement?

"অনন্ত ধৰ্মকং বস্তু।" কোনটো দাৰ্শনিক সন্ত্ৰদ্বায়ে এই উক্তিটো সমৰ্থন কৰে?

2. Answer the following questions in brief : 2×5=10

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ চমুকৈ উত্তৰ দিয়া :

- (a) What is Samanyalaksana Pratyaksha according to Nyaya system?

ন্যায় দৰ্শন অনুসৰি সামান্যলক্ষণ প্রত্যক্ষ কি?

- (b) What do you mean by 'Triratna'?

'ত্ৰিৰত্ন' বুলিলে কি বুজা?

24A/588

(Turn Over)

(4)

- (c) What is Satkaryavada?
সংক্যাবাদ কাক বোলে?
- (d) What are the two stages of Brahman according to Sankaracharya?
শংকৰাচাৰ্যৰ মতে ব্ৰহ্মৰ দুটা স্তৰ কি কি?
- (e) How many qualities constitute Prakriti? What are they?
প্ৰকৃতি কেইটা গুণেৰে গঠিত? সেইকেইটা কি কি?

3. Answer the following questions (any four) : $5 \times 4 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Explain briefly the Jaina theory of Syadvada.
জৈন দৰ্শনৰ স্যাদবাদৰ তত্ত্বটোৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।
- (b) Discuss briefly the dichotomy between Astika and Nastika in Indian philosophy.
ভাৰতীয় দৰ্শনৰ আস্তিক আৰু নাস্তিক দ্বিধাকৰণ সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

24A/588

(Continued)

(5)

- (c) Explain briefly Laukika or Ordinary perception as advocated by the Nyaya system.
ন্যায় দৰ্শনে সমৰ্থন কৰা লৌকিক প্ৰত্যক্ষৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।
- (d) Describe Samkhya theory of evolution.
সাংখ্য দৰ্শনৰ ক্ৰমবিকাশৰ তত্ত্বটো বৰ্ণনা কৰা।
- (e) Explain the nature of Jiva and Brahman after Ramanuja's Vedanta philosophy.
ৰামানুজৰ বেদান্ত দৰ্শন অনুসাবে জীৱ আৰু ব্ৰহ্মৰ প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা।
- (f) Discuss briefly the arguments for the existence of Prakriti.
প্ৰকৃতিৰ অস্তিত্ব-সম্পৰ্কীয় যুক্তিসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰা।

4. Answer the following questions (any four) :

$10 \times 4 = 40$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Discuss the common characteristics of Indian philosophy.
ভাৰতীয় দৰ্শনৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

24A/588

(Turn Over)

(6)

- (b) Discuss the Buddhist doctrine of Pratityasamutpada.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ প্ৰতীতাসমুৎপাদ তত্ত্বটো আলোচনা কৰা।

- (c) Critically discuss Samkara's concept of Brahman.

শংকৰাচাৰ্যৰ ব্ৰহ্মৰ ধাৰণাটো সমালোচনাসহ আলোচনা কৰা।

- (d) Discuss the Jaina theory of Anekantavada.

জৈন দৰ্শনৰ অনেকান্তবাদ তত্ত্বটো আলোচনা কৰা।

- (e) What are the various kinds of Inference or Anumana according to Nyaya system? Explain.

ন্যায় দৰ্শন অনুসারে অনুমানৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ কি কি? ব্যাখ্যা কৰা।

- (f) What are the Four Noble Truths of Buddhism? Discuss.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ চাৰি আৰ্যসত্য কি কি? আলোচনা কৰা।

24A/588

(Continued)

(7)

- (g) Discuss the doctrine of the non-existence of the Soul of Buddhism.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ অনাত্মবাদ মতবাদটো বহুলাই লিখা।

- (h) Explain the arguments as advocated by Samkhya regarding the existence of Purusa.

পুৰুষৰ অস্তিত্ব সম্পৰ্কে সাংখ্যই আগবঢ়োৱা যুক্তিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

***

24A—2000/588

3 (Sem-2/CBCS) PHI HG/RC